

Tomáš Beník
KRIVÁŇ 1

Tomáš Beník

KRIVÁŇ 1

PRÍBEH PRVÝ: MALÁ POZEMSKÁ PRÍHODA

VELMOC SLOVENSKÁ, ROK 2046

1

27. júl

„Práve sa vám hlásime z Novákovho vesmírneho centra pri Malackách, kde práve teraz vládne napätá atmosféra,“ vraví mladý holohlavý redaktor do mikrofónu pred kamerou, opierajúc sa o zábradlie na terase nad centrom vesmírnych letov. Nervózni operátori s logom SVA na mikinách nervózne sedia za monitormi a medzitým sledujú obrovský monitor pred nimi. Bol veľký ako tá stena, na ktorej je zavesený. Na obrazovke práve prebiehajú zábery na čisto modrú oblohu.

„Ako sme sa práve dozvedeli, veliteľská loď Štefánik už vstúpila do našej atmosféry, avšak ešte pred vstupom stratili pracovníci SVA spojenie s touto loďou, a preto panuje v centre, kde sa práve nachádzame, napätá atmosféra. Medzitým, aby sme pripomenuli divákovi televízie SLOVAK TV, ktorí len práve teraz

prišli k obrazovkám, o čo sa tu jedná, aj keď pochybujem, že niekto zo Slovákov o tom ešte nevie...

Ale aj tak. Pred šiestimi dňami, teda 21. júla, v deň 77. výročia pristátia prvého človeka na Mesiaci, vyštartovala misia Kriváň 1 s „tatronautmi,“ ako boli pomenovaní naši astronauti, k Mesiacu. 24. júla napokon dvaja naši najväčší hrdinovia, kapitáni letectva Tibor Čižmár a Maroš Andruš, vyšli zo svojho modulu Devín, ktorý úspešne a bez problémov dosadol na mesačnú pôdu, a zarazili do mesačného povrchu našu slovenskú vlajku. Ten deň a tie zábery sa vtisli nielen do očí, ale aj do sŕdc všetkých Slovákov, pretože... Moment!“ zarazil sa redaktor a priložil si ruku k slúchadlu na uchu. „Práve sa dozvedáme, že loď už prenikla cez atmosféru, avšak...“

„Tu je kapitán Šimon Perlák. Ako nás počujete?“

V celej miestnosti nastali obrovské výbuchy ovácií. Operátori si navzájom podávali ruky, niektorí, zvlášť vedúci misie, sa navzájom objali. Mnohým sa vtisli slzy do očí, keď videli, ako za zvukov hymny pomaly pristáva modul s namaľovaným slovenským znakom, zavesený na troch veľkých padákoch.

Zaslaný novinár sa pozrel do stále pustenej kamery.

„Prepáčte... Ospravedlňujem sa,“ zasmoklil a utrel si slzy. „To je skrátka... No je tu neuveriteľná atmosféra. Sám si teraz prajem, aby všetci diváci, sledujúci tento priamy prenos, stáli vedľa mňa a radovali sa s personálom... Práve teraz dostávame informáciu, že za hodinu prebehne tlačová konferencia s predstaviteľmi SVA. Takže o hodinu sa vám opäť naživo ozveme a ešte po pár záberoch predávame slovo do štúdia.“

2

Veliteľský modul pomaly a mäkko dosadol do piesčitej pôdy pri Malackách. V podstate tento priestor núti človeka si myslieť, že stojí niekde na púšti a nie v miernom páse. Miesto, kam dopadol, bolo od pôvodného miesta dopadu vzdialené len sto metrov. Sotva pristáli padáky, už sa k modulu dostavili tri vojenské nákladné vozidlá, sanitka a vojenská dodávka. Nad modulom krúžila veľká vojenská helikoptéra. Práve z nej sa natáčali a vysielali zábery, ktoré mohli vidieť operátori vo vesmírnom centre.

Z dodávky vystúpil na strane spolujazdca starší, chudý, no energický muž v uniforme s tromi hviezdčkami. Pozrel sa na vojakov, vyskakujúcich z nákladných aut.

„Desiati muži ku mne! Ostatní, zaistite okolitý priestor! Ak uvidíte novinárov, okamžite zadržat' a odviešť!“

Ku generálovi prišli traja plukovníci, ktorí práve vystúpili z dodávky. Podľa tváří boli tak starí ako pán generál. Človek by povedal, že vyzerajú ako bratia.

„Dobre, chlapi, ideme na to,“ povedal generál rázne a skupina vykročila k modulu.

„Prečo nemajú otvorené dvere?“ opýtal sa jeden z plukovníkov.

„Neviem, Feri, asi zlyhalo otváranie dverí. A ja som im to stále hovoril, aby zmenili výrobcu. Kde tie veci! A potom sa čudujú, že ani raz poriadne nefungovali.“

Skupina prišla k modulu a generál nazrel dnu. Zaklopal na okienko.

„Haló! Počujete ma? Ste v poriadku? Otvorte dvere!“

Nič sa však nedialo.

„Nebudeme už viac čakať. Otvorte dvere!“ rozkázal generál a pozrel sa na plukovníkov. Ten, ktorý viedol rozhovor o neotvorení dverí, vytiahol z vrečka malú škatuľku s displejom a dvoma tlačidlami. Priložil škatuľku k dverám a stlačil prvé tlačidlo. Na displeji sa ukázala červená digitálna päťka. Potom stlačil druhé tlačidlo a rýchlo odbehol od dverí. Ostatní členovia skupiny tiež ustúpili. Displej odpočítal päť sekúnd a škatuľka explodovala.

Na počudovanie všetkých, výbuch bol silnejší, ako predpokladali. Dvere sa prudko otvorili dnu. Do priestoru vyletel kúdel' dymu.

„Do čerta aj s tým!“ zanádal Feri. „Dvere fungovali! Len neboli spustené!“

„Preboha!“ zvolal generál a rýchlo bežal k otvoru. Bez toho, aby mu niekto pomohol, rýchlo vliezol dnu. Začal kašľať, pretože trochu dymu, ktorá ešte zostala v kabíne, mu vletela do nosa. Odvial ju rukou. Keď videl tatronautov, ticho pripútaných vo svojich sedadlách a všimol si, že tí boční dvaja držia toho v strede, s úsmevom sa oprel o stenu.

„Zdravím vás, páni, späť na našej matičke zemi. Ako vidím, rozjímate...“ zarazil sa, keď videl, že tatronauti sa nehýbu. Išiel k nim.

„Čo sa deje?“ opýtal sa Feri, keď nahliadol dnu. Musel sa tlačiť aj s ostatnými zvedavcami.

„Kapitán Perlák, čo sa deje?“ potriasol ramenom tatronauta, sediaceho úplne naľavo. Na sebe mal, podobne ako ostatní traja, biely skafander s menovkou na ľavej strane hrude, logom misie na pravej a slovenskou vlajkou na ľavom aj pravom ramene. Na hlave mal čiernu čapičku, na ktorej boli prichytené slúchadlá a mikrofón. Ešte stále svietili všetkým trom tatronautom kontrolky na ľavom slúchadle. To bolo znamenie, že ešte stále sú napojení bezdrôtovo na stanicu, prenášajúcu ich hovory do centra. Od posledného hlásenia po vstupe do atmosféry však nič nepovedali. Keď prestal triasť, zhrozil sa. Zistil, že Perlákovu ruku zašpinil krvou, ktorá sa vzala na jeho dlani. Pozrel sa smerom, kde sa opieral. Bola tam krv. Pozrel sa na steny a na podlahu. Všade boli fláky od krvi. Automaticky stanicu vypol, čím kontrolky zhasli.

„Preboha živého! Odpovedajte!“ triasol ramenom Perláka. Ten sa na neho pozrel s hrôzou v očiach.

„On je... je mŕtvy. Je mŕtvy! My sme ho nezachránili!“ zašepkal Perlák a opäť sa otočil na tatronauta v strednom sedadle. Tam sedel kapitán Andruš. Jeho kombinéza mala v priestore naľavo pod rebrami veľký červený flák.

„Pod’te rýchlo dnu! A zavolajte sem tú sanitku! Švihom!“ kričal sa zvedavcov vonku. Dvaja z nich sa neochotne rozbehli k sanitke. Plukovníci medzitým vliezli dnu.

„Ježišmaria!“ zhrozil sa Feri, keď uvidel tú krvavú spúšť v kabíne. Potom prišiel k tatronautom. Generál sa medzitým snažil nahmatať tep na Andrušovom krku. Po chvíli svoju námahu vzdal.

„Je mŕtvy... ozval sa Perlák. „Je mŕtvy.“

3

„Takže vítam všetkých prítomných tu na tlačovej konferencii. V prvom rade, chcel by som sa poďakovať všetkým tu zhromaždeným novinárom, že dobre vykonávajú svoju prácu...“ usmial sa vysoký, ale zavalitý kučeravý chlap s hranatými okuliarmi na nose. Sedel v strede stola spolu so šiestimi vedúcimi letu. Za stolom bolo na stene upevnené veľké logo SVA. Všetci boli pripravení odpovedať na všetky otázky asi stovky novinárov.

„Takže v prvom rade, ak môžem začať, chcel by som teda oznámiť, že podľa posledných informácií od tímu, ktorý má na starosť našich chlapcov po ich vystúpení z modulu, sú naši hrdinovia v poriadku a, podľa ich slov, tešia sa na vaše uštipačné otázky.“

Všetci prítomní sa zasmiali. Búrka bleskov z fotoaparátov od väčšiny fotografov pomaly ustávala.

„Tak teda toľko odo mňa, teraz prišiel čas na vás.“

„Milan Rainer, SLOVAK TV,“ predbehol všetkých novinárov onen už známy holohlavý muž. „Pán Krajný, už ste prišli na to, prečo dochádzalo počas priamych prenosov s Mesiacom k výpadkom spojenia? A prečo nebolo takmer žiadne spojenie s loďou od odchodu z Mesiaca až po vstup do atmosféry?“

Krajný sa prisunul k mikrofónu. „Uviest' dôvody výpadku je teraz ťažké, keďže modul len pred chvíľou bezpečne pristál, avšak hneď ako zistíme dôvody výpadku, budete prvý, kto sa o tom dozvie.“

„Beriem vás za slovo,“ usmial sa Rainer.

„Beáta Andersová, ST - 1. Pán Krajný, pred pár dňami, keď mali tatronauti svoj dvojhodinový výstup, sme počuli od nich slová, že niečo zaujímavé našli. Mohli by ste nám to ozrejmíť?“

Krajný sa pozrel na ostatných vedúcich. Tí si šepkali niečo medzi sebou. Napokon sa k slovu dostal muž napravo od riaditeľa SVA. Na sebe mal aj sako s motýlikom, zatiaľ čo ostatní sedeli pred novinármi v košeliach a kravatách. Rukou si prešiel po šedivejúcich vlasoch.

„Ak ma ešte náhodou niekto nepozná, volám sa Tibor Brezan, hlavný vedúci letu Kriváň 1. Ani my v podstate ešte nevieme, čo konkrétne chalani našli, avšak niesli to v špeciálnej škatuli, ktorá bola pôvodne určená na špeciálnu anténu, nainštalovanú na Mesiaci. Tento navádzací maják o veľkosti bežného domáceho satelitu pomôže budúcim misiám ešte bezpečnejšie pristávať na povrchu Mesiaca. Čo sa týka tých relikvií, alebo ako to chcete nazvať, keď ich podrobnejšie preskúmame, tiež ich ukážeme svetu.“

„Ján Malý, TV NEWS. Je pravdou, že v blízkosti lunárneho modulu boli videní astronauti Východnej únie a Západného zväzu? Nedošlo počas misie k dákym incidentom?“

K slovu sa dostal Krajný.

„Podľa pôvodnej dohody, ktorú sme s týmito zoskupeniami uzavreli, mohli astronauti z okolitých území pozorovať, ako si vedieme, čo aj urobili. Máme správy priamo od chalanov, že videli lunárne vozidlo Star 1 zo základne Freedom a lunárne vozidlo Zvezda 1 zo základne Gorkij. Aby sa nezabudlo, podľa zmluvy, ktorú sme s oboma blokmi uzavreli, Slovenská dolina, ohraničená dvoma pásmi kopcov a kráterom Hlboká dolina patrí VELMOCI SLOVENSKEJ ako jeho zvrchované územie, kde v najbližších

mesiacoch tiež založíme základňu. Pomoc sme od nich tentoraz nepotrebovali, a preto zostali na svojich miestach.“

„Milena Bóriková, SAT NEWS. Pán Brezan, je pravdou, že vo veliteľskom module nemali sedieť traja, ale až štyria tatronauti?“

Brezan si napravil motýlika, upravil sako a naklonil sa k svojmu statickému mikrofónu.

„Veliteľský modul, podobne ako servisný a lunárny modul, pochádzajú pôvodne z koncepcie amerických misií Apollo, kde sa osvedčili ako spoľahlivé aj pri ťažšom poškodení. Preto, podobne ako vtedy, tvorili posádku traja ľudia. Po oddelení lunárneho modulu zostal krúžiť okolo Mesiaca kapitán Perlák, ktorého úlohou bolo udržiavať spojenie so Zemou a urobiť detailné zábery nášho nového územia. Avšak pre budúce lety predpokladáme, že do veliteľského modulu skúsime pridať ešte jedno sedadlo a neskôr zautomatizujeme veliteľský modul, takže v konečnom dôsledku by sa počet tatronautov na Mesiaci mohol zvýšiť na štyroch. Bude to ale chcieť upraviť aj lunárny modul, takže zatiaľ som predniesol naše plány do budúcnosti.“

„Ešte raz Milan Rainer, SLOVAK TV. Je pravdou, že sa veliteľský modul takmer zrazil s komunikačným satelitom Východnej únie? Prečo ste sa nedohodli s nimi, alebo so Západným zväzom, na pomoci ohľadne komunikácie prostredníctvom ich komunikačných prostriedkov? Mám pocit, že tých strojov tam lieta celkom dosť. Prečo ste sa napríklad nespojili s vesmírnou stanicou Luna - Moon 1, lietajúcou okolo Mesiaca?“

„Tak za prvé. Neviem, kde ste sa dostali k takým špekuláciám, že náš modul takmer narazil do dákeho satelitu, keďže trasa nášho modulu bola prepočítaná a schválená odborníkmi všetkých zúčastnených strán. Za druhé, nerátali sme s možnosťou, že naše komunikačné prostriedky nebudú fungovať tak, ako majú. No a za tretie, Luna - Moon 1 je medzinárodnou stanicou, kde sídlia

astronauti zo Západu s kozmonautmi z Východu. To ste nevedeli, že spojenie zabezpečovali z väčšej časti priamo oni?

Vedúci sa, spolu s novinármi, prekvapene pozreli na Krajného. Ten sa pri ich pohľadoch zahľadel do zeme a začal sa potiť. Dal si dole okuliare, aby zotrel pot, valiaci sa z čela do očí.

„Ako je možné, že sme si nevedeli zabezpečiť vlastné spojenie?“ kričal jeden z novinárov zo zadných radov, avšak jeho slová sa stratili vo vrave a návale otázok jeho kolegov.

K Brezanovi pribehol mladý holohlavý muž v rifliah a zelenom tričku s logom SVA. Niečo mu šepkal do ucha. Potom zase odbehol.

„Ticho!“ zvolal mocným hlasom Brezan. Všetci razom utíchli. „Práve teraz som sa dozvedel, že kapitán Andruš musel byť hospitalizovaný v Leteckej nemocnici v Kuchyni. Aký je jeho stav, to vám neviem povedať, avšak hneď ako zistíme podrobnosti, budeme vás informovať. Teraz končím konferenciu a prajem vám ešte príjemný deň.“

Skupina vedúcich sa za obrovskou vlnou otázok od zvedavých novinárov odobrala preč dverami, vzdialenými dva metre napravo od stola.

„Máš všetko?“ opýtal sa Rainer staršieho muža v čiernych nohaviciach, čiernom tričku s logom SLOVAK TV a šiltovkou s tým istým logom, zakrývajúcou jeho šedivejúce vlasy. Upravil si fúzy pod nosom a zložil kameru z pravého ramena.

„Že váhaš, človeče,“ odvetil radostne kameraman.

„A Alena už volala?“

„Ešte nie, ale predpokladám, že to každou chvíľou príde. Už to teraz vidím, ako vykrikuje do mobilu, že obmedzujú jej práva a že ich bude žalovať.“

„To je celá ona. Hlavne, aby jej nenašli tie kamerky a ten foťáčik, čo si jej šikovne našil na jej bundu.“

„To nikto nenájde. Museli by prísť moji starí známi zo SIA, aby niečo našli.“

„Tak v to dúfam,“ odvetil Rainer a usmial sa na nádhernú blondínu s božským telom, schovaným pod priliehavými modrými šatami. Pohľadom ju priam vyzliekal. Blondína sa naňho urazene pozrela a pridala do kroku von z miestnosti.

„Ešte stále ťa to s tou Bórikovou neprešlo? Nechce ťa! Tak sa spamätaj!“ dohovára kameraman Rainerovi.

„Ale chce ma. Len sa so mnou hrá.“

„Tak ja by som bol tiež urazený, keby ten najväčší plejboj z konkurenčnej televízie zatne na takomto zasadaní dve otázky, zatiaľ čo ja, najväčšia kočka v celej brandži, len jednu.“

„Ty a kočka...“ začal sa smiať Rainer.

„Radšej vypadnime odtiaľto,“ odsekol nahnevane kameraman.

4.

2. august 2046

Anton Jemnický práve prišiel ku krčme „Tatronaut“, nachádzajúcej sa priamo naproti vchodu do Univerzitnej knižnice. Porozhliadal sa okolo seba. Staré mesto, podstate celá Bratislava, sa vôbec nezmenili. Príliv nováčikov z iných kútov Slovenska už dávno ustal, a tak stavby nových budov nahradila oprava tých starých. Preto tu všetko vyzerá tak, ako si to pamätá zo svojich mladých čias.

Vo svojej mysli si spomenul na kolegu, majora Bystrianskeho, s ktorým mal tú česť riešiť tie najzaujímavejšie prípady vražd. Už je to päť rokov, čo ich nečakane opustil. Snád' sa teraz díva na svojho bývalého zverenca zhora. Aj Jemnický sa zmenil. Teraz má 58 rokov, kedysi bol holohlavý a atletickej postavy. Od tej doby pribral, ale nie zase príliš, necháva si krátke šedivejúce vlasy a šedivú bradu. Pozrel sa na svoje ruky. Aspoň tie sú ako tak svalnaté. Skontroloval si, či má v rifliach peňaženku a trocha si oprášil to čierne tričko, čo mal na sebe.

Prišiel ku dverám a otvoril ich. Ovalil ho mrak cigaretového dymu, ktorý sa naňho z útrov tejto krčmy vyvalil. Zakašľal a vošiel dnu.

V zadymenej krčme sedelo niekoľko starých štamgastov, avšak každý, aj s krčmárom, mal v ruke zapálenú cigaretu, takže všetko bolo vysvetlené. Všetci bývajú nablízku tejto krčmy. Často sa tu

nájdu aj študenti, vychádzajúci z knižnice, avšak teraz majú prázdniny. Je päť hodín večer a zamračilo sa, takže pár známych tvárí ešte príde.

Krčmu tvorili dva priestory, oddelené od seba akýmsi kratučkým tunelom. Zadný priestor väčšinou obsadili študenti a predný priestor, blízko výčapu, patrilo starým známym. Práve sledovali priamy prenos.

Jemnický prišiel k výčapu a keď videl, ako je Joži, zarastený tučnejší chlap s večným úsmevom, zahĺbený do pozorovania televízie naproti výčapu, začal tiež pozerat'.

„Hlásime sa vám naživo z končiaceho sa pohrebného ceremonálu kapitána Maroša Andruša, ktorý svoj boj so zlyhávajúcim organizmom napokon prehral. Pietnej omše, ktorá sa odohráva tu, v Dóme svätého Martina, sa zúčastnil veľký počet smútiacich. Odhadujeme, že práve sa v katedrále a okolo nej nachádza okolo päťtisíc ľudí, aby sa prišli rozlúčiť s rodeným Bratislavčanom, ktorého meno sa navždy zapíše do histórie nielen tohto mesta, ale aj slovenského národa. Omše sa zúčastnili aj predstavitelia vlády na čele s prezidentom Viliamom Starým.

A pri mne už stojí Tibor Brezan, vedúci toho nesmrteľného a zároveň tragického letu. Pán Brezan, viete už niečo nové ohľadne smrti kapitána Andruša?“

Brezan si opäť upravil čierneho motýlika a napravil si čierne sako.

„Tak neviem, pani redaktorka, či je táto otázka práve na mieste, keď sa teraz lúčime s Marošom,“ povedal.

„Na poslednom zasadaní, ktoré bolo pred dvoma dňami, ste povedali, že ešte spresníte, čo sa kapitánovi Andrušovi stalo.“

„Chceli sme podať oficiálne vyhlásenie až zajtra, ale keď už inak nedáte... Pán Andruš zomrel na zlyhanie srdca. Bohužiaľ,

naším lekárom akosi uniklo, že niečo nie je s jeho srdcom v absolútnom poriadku a on radšej všetko utajil, len aby mohol letieť. A vidíte, ako to dopadlo.“

„Viete už, kedy nastali prvé komplikácie?“

„Vieme, že tesne po spojení lunárneho a veliteľského modulu sa začal Maroš sťažovať, že má akúsi bolesť v oblasti hrudníka. Pritlačilo sa mu a tak ho kolegovia uložili do postele a vykonávali aj jeho prácu. Počas prenosov vždy, aj napriek protestom ostatných, vstal z tej postele a nedal absolútne nič na seba poznať. Fakt, že to s ním je vážne, sme zistili až po pristátí. A ostatné už poznáte. Teraz ma, prosím, ospravedlňte.“

Brezan opustil zorné pole kamery. Mladá ryšavá reportérka v čiernych šatách sa pozrela do kamery.

„Tak počuli sme slová hlavného vedúceho letu a ja vraciam slovo do štúdia.“

Joži prepol televízor na futbalový prenos. Štamgasti hneď ožili.

„Sevas, Tony! Ako?“ pozdravil ho Joži, keď sa prebral z pozorovania.

„Ahoj. Čo ty?“

„Ja som sa pýtal prvý. Už ti jedno čapujem. Čo je inak nové?“

„Čo by bolo? Pochovávajú toho nášho hrdinu. Skoro som tade neprešiel.“

„Jáj! Keby som mohol, tak zavriem lokál a idem sa tam pozrieť. A ty?“

„Aspoň si mohol vyslať delegáciu. Čo všetci zabudli, že Maroš, keď študoval, sem chodil na pivo?“

„Zabudli, bratku, zabudli...“ povzdychol si Joži a podal Jemnickému krígel' piva. Jemnický si odpil a porozhliadal sa po lokále. Na stene naproti boli fotky celej súčasnej „Družiny tatronautov.“ Nechýbala ani podpísaná fotka Maroša Andruša. U nej bola čierna stuha. Po okolitých stenách boli povešané fotky štartujúcich rakiet, fotky Slnecnej sústavy z predchádzajúcich misií a ďalšie fotky zo sveta SVA. Potom sa otočil k výčapu. Na konci baru stála prilba tatronauta s nápisom SLOVAKIA nad priezorom a s podpismi všetkých členov tímu. Aj Joži sa tam pozrel.

„Pamätáš ten deň, keď sem všetci prišli?“ znova si povzdychol Joži.

„Akoby to bolo včera. Všetko študenti z bratislavských vysokých škôl a noví členovia bojového letectva. Bolo ich dvanásť. Len tých dvanásť vybrali. Všetko blaváci...“ zasmial sa Jemnický.

„Prišli sem, celí natešení, že ich vybrali. To bola oslava! A keď už boli všetci vo veľmi dobrej nálade, navrhol mi práve Maroško, aby som túto krčmu pomenoval na Tatronauta. Spravil som to. A keď mi potom priniesli tú prilbu, začal som tu mať stále nával. Neubehol ani mesiac, a už sa tu ani jeden z nich neukázal. Aj tie sprosté fotky som si musel pomaly vyžobrať!“

„To bolo pred šiestimi rokmi, Joži.“

„No a čo? Mňa to nikdy neprestane trápiť!“

„Tak ale muselo ti byť jasné, že v Bratislave nezostanú. Výcvikové stredisko je predsa na leteckej základni v Kuchyni.“

„Mňa viac trápilo, že na mňa zabudli, človeče,“ povedal Joži smutne a zaslzel.

„Ale no tak! Sú tu skvelé spomienky na nich! Pod'. Dáme si deci borovičky a bude dobre.“